מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את סיפור חנוכה ואת המנהגים שלו
- לזהות איך חנוכה עובר מדור לדור בקהילות שונות
- לחשוב על משמעות המורשת והערכים של החג

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הסיפור והחג

- 1. א – חנוכת בית המקדש ונס פך השמן
- 2. ב – שמונה
- 3. ג – יהודה המכבי
- 4. א – יום אחד בלבד
- 5. ב – לפרסם את הנס ולשתף אחרים באור

חלק ב' – נכון או לא נכון

- 1. נכון – חנוכת המקדש = התחלה חדשה
- 2. לא נכון – מוסיפים נר בכל לילה, עד שבלילה השמיני דולקים כולם
- 3. לא נכון – בישראל כתוב נ ג ה פ – נס גדול היה פה
- 4. נכון – כך כתוב בעמוד
- 5. לא נכון – באתיופיה לא נחגג חנוכה כי הסיפור מאוחר לקהילה
- 6. נכון – כך מסופר בסיפור המכבים

חלק ג' – השלמת מילים

- 1. שמש
- 2. ספנג׳
- 3. אנטיוכוס
- 4. נס
- 5. ש
- 6. בנות

חלק ד' – התאמה: מנהג וקהילה

- 1 – ה (יהדות אשכנז)
- 2 – ג (יהדות מרוקו)
- 3 – ד (תוניסיה ואלג׳יריה)
- 4 – א (ביתא ישראל)
- 5 – ב (ישראל היום)

חלק ה' – סדר נכון של הסיפור

- 1. אנטיוכוס אסר על היהודים לשמור את מנהגיהם והציב פסלים במקדש
- 2. משפחת מתתיהו הכהן, ובראשם יהודה המכבי, החליטה לא לוותר
- 3. קבוצה קטנה של לוחמים הצליחה לחזור לירושלים
- 4. ניקו את המקדש ובנו מזבח חדש – חנוכת המקדש
- 5. מצאו פך שמן אחד שהספיק ליום אך דלק שמונה ימים

חלק ו' – מחשבה על מורשת

- 1. חנוכייה עתיקה שעברה דורות (נוגה), נרות שהתחילו רק בארץ (אלמז), נר שהיה סוד ומודלק בשקט (מקסים)
- 2. תשובה אישית - מתכון, שיר, מנהג או חפץ חדש

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שמונה - כמספר הימים שדלק השמן
- כל תשובה עם דוגמה מהדף (לביבות/ספנג׳/סביבון/חג הבנות)
- להציב את החנוכייה בחלון כדי שהאור והסיפור יראו לכולם

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בשאלה אישית: איך מדליקים חנוכה בבית שלכם?
- כדאי להשתמש בסיפור על נוגה ואלמז כדי לפתוח שיחה על מורשת חדשה לעומת מורשת ישנה
- אפשר לשלב משימה מעשית מתוך 8 הנרות כהמשך לדף

דף תרגול: חנוכה – מורשת של אור

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

חנוכה הוא חג של שמונה ימים. מדליקים נרות, אוכלים סופגניות, משחקים בסביבון. בדף נלמד על הסיפור והמנהגים.

📖 מילון קטן:

חנוכייה	מנורה עם שמונה קנים ועוד מקום לשמש
שמש	הנר שמדליקים איתו את שאר הנרות
פך השמן	כד שמן קטן שהספיק ליום אחד ודלק שמונה ימים
פרסום הנס	להציב את החנוכייה בחלון כדי שכולם יראו את האור
ספנג׳	סופגנייה עגולה עם חור, מהמטבח המרוקאי
חג הבנות	יום בראש חודש טבת שבו מכבדים בנות ונשים, בקהילות צפון אפריקה
מכבים	הלוחמים שבראשם יהודה המכבי, שנלחמו על המורשת

1 חלק א׳ – הבנת הסיפור והחג

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה חנוכה מזכיר?

א) חנוכת בית המקדש ונס פך השמן ב) יציאת מצרים ג) מתן תורה ד) חורבן בית ראשון

2. כמה ימים חוגגים חנוכה?

א) שבעה ב) שמונה ג) תשעה ד) עשרה

3. מי הוביל את הלוחמים?

א) אנטיוכוס ב) מתתיהו הכהן ג) יהודה המכבי ד) זכריה

4. לכמה זמן הספיק השמן שנמצא?

א) יום אחד בלבד ב) שמונה ימים מראש ג) שבוע שלם ד) לא ידוע כמה

5. למה שמים את החנוכייה בחלון?

א) שתהיה מוגנת מרוח ב) לפרסם את הנס ולשתף אחרים באור ג) כדי שלא תתלכלך

ד) כי אין מקום בבית

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	החג נקרא חנוכה כי ניקו את המקדש ובנו מזבח חדש – התחלה חדשה.	☐	☐
2	בכל לילה מדליקים את כל הנרות יחד מהלילה הראשון.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	בישראל כתוב על הסביבון האותיות נ ג ה ש.	☐	☐
4	בקהילות מצפון אפריקה נחגג חג הבנות בראש חודש טבת.	☐	☐
5	בביתא ישראל (יהדות אתיופיה) חגגו חנוכה כמו בשאר הקהילות מדורי דורות.	☐	☐
6	מתתיהו הכהן ובניו החליטו לא לוותר על המורשת שלהם.	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה _____ הוא הנר שבעזרתו מדליקים את שאר נרות החנוכייה.

2. מאכל עגול ומתוק מהמטבח המרוקאי נקרא _____ .

3. המלך היווני שאסר על היהודים לשמור את מנהגיהם נקרא _____ .

4. הרעיון שהאור צריך להיראות החוצה נקרא פרסום ה _____ .

5. בשאר העולם כתוב על הסביבון נ ג ה _____ .

6. יום שבו מכבדים בנות ונשים בקהילות צפון אפריקה נקרא חג ה _____ .

4 חלק ד׳ – התאמה: מנהג וקהילה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לביבות תפוחי אדמה	___	**א.** ביתא ישראל
2. ספנג׳ וחנוכייה מתכת על הקיר	___	**ב.** ישראל היום
3. חג הבנות בראש חודש טבת	___	**ג.** יהדות מרוקו
4. חנוכה הפך למסורת רק בדורות האחרונים בארץ	___	**ד.** תוניסיה ואלג׳יריה
5. נ ג ה פ – נס גדול היה פה	___	**ה.** יהדות אשכנז

5 חלק ה׳ – סדר נכון של הסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	קבוצה קטנה של לוחמים הצליחה לחזור לירושלים
☐	ניקו את המקדש ובנו מזבח חדש – חנוכת המקדש
☐	מצאו פך שמן אחד שהספיק ליום אך דלק שמונה ימים
☐	אנטיוכוס אסר על היהודים לשמור את מנהגיהם והציב פסלים במקדש

☐	משפחת מתתיהו הכהן, ובראשם יהודה המכבי, החליטה לא לוותר

6 חלק ו' – מחשבה על מורשת

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בסיפור 'הנר של סבתא רחל והנר של אלמז' יש שלוש משפחות עם יחס שונה לחנוכה. תארו בקצרה את שלוש הדרכים השונות שבהן המשפחות חוו את החג.

2. אלמז מחליטה להתחיל מסורת חדשה משלה. מה הייתם רוצים להתחיל השנה כדי שיעבור הלאה למשפחה שלכם בעתיד?

כרטיס יציאה

מה המספר הקסום של נרות חנוכה ולמה דווקא הוא?

תנו דוגמה אחת למנהג חנוכה ששונה בין קהילה אחת לאחרת

מה זה פרסום הנס, ולמה הוא חשוב?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀